

CE A ÎNSEMNAT PENTRU MINE PĂRINTELE STĂNILOAE?

Deși l-am cunoscut îndeaproape pe Părintele Stăniloae am fost sfios să scriu amintirile ce mă leagă de dânsul purtând în minte versurile din Scrisoarea I : "Iar deasupra tuturor va vorbi vrun mititel, / Nu slăvindu-te pe tine...Iustruindu-se pe el / Sub a numelui tău umbră." Doamna Lidia Stăniloae m'a îndemnat să depășesc această inhibiție

deoarece i-am fost atât de aproape ca ucenic al lui la doctorat.

Adevărata adresare pentru iubitul meu dascăl este Pr. Prof. Univ.Dr. Academician Dumitru Stăniloae, la care se pot adăuga celelalte titluri de Doctor Honoris Causa, etc. dar

pentru noi era doar Părintele Stăniloae, nu ca o lipsă de respect, ci pur și simplu că numai așa puteai să i te adresezi așa precum prescurtezi numele unui munte fără a-i diminua cu nimic din înălțimea și veșnicia lui.

Cine știe cum ar fi fost viața mea sau a multora dintre noi fără Părintele Stăniloae? M-am născut într-o familie de țărani binecredincioși, care nu lipseau de la nici o slujbă religioasă, tata fiind dascălul bisericii. Idealul meu a fost să mă devin preot și cea mai mare bucurie a mea a fost reușita la examenul de admitere la Seminarul Teologic de la Mănăstirea Neamțu. Aveam o credință curată care nu cunoscuse încă valorile ispitelor sau îndoielilor. Cea mai năpraznică surpriză a fost când am descoperit că sunt oameni care nu cred în Dumnezeu. Așa ceva nu puteam să-mi închipui în satul meu de munte de pe Valea Troțușului. Prin anul II de seminar un coleg a încercat să-mi argumenteze că lumea s-a făcut singură și că Dumnezeu ar fi o născocire a oamenilor . Am început să citesc toate cărțile de "știință" începând cu "Biblia ateistului". Mă durea gândul că așa putea să-mi pierd credința. Incepuseră îndoielile să-mi muște din suflet. Am avut noroc la Neamțu de profesori cu îndelungă răbdare pentru un copil care se deformată în așa fel că vorbea numai interogativ. O mână de om și un furnicar de întrebări. Când am terminat seminarul nu-mi pierdusem credința, dar totul se uscăse în mine. Puteam argumenta și răsturna toate teoriile materialiste, ateiste, gnostice dar nu mai eram copilul de altădată. În interior devenisem ca un foc desemnă. După Seminar, încă patru ani - Facultatea de Teologie. Mi-am încărcat spinarea minții cu tot felul de cunoștințe teologice și filosofice, dar mi se părea că nu mai am ulei în candelă.

Providențial a apărut în viața mea Părintele Stăniloae. Auzisem de el încă din timpul Facultății. Preda numai studenților la doctorat. După examenul de admitere m-am înscris chiar la catedra de Teologie Dogmatică pe care o conducea. Ca să urmezi cursurile trebuia să ai "binecuvântarea" episcopului local, în cazul meu a răposatului Partenie Ciopron, Dumnezeu să-l ierte, care nu voia să dea așa ceva spunând că el are nevoie de preoți și nu de doctori în teologie. Părintele Stăniloae a intervenit și mi s-a dat dispensă de... "binecuvântare".

Mă obișnuisem cu tipul de profesor universitar pedant care țipă și te sperie încât visezi o viață întregă coșmarul că dai examen cu el și nu știi toate răspunsurile.

Dar Stăniloae era cu totul și cu totul altceva. O, Doamne, de unde să iau cuvinte de icoană pentru acest prisăcar al Cuvântului? Ca după un îngheț mi s'au trezit pădurile sufletului sub adierile Sfântului Duh. Cursurile le țineam într-o clădire din spatele Facultății de pe strada Sf.Ecaterina. Drept ca vocalele Sibiului, cu barba și părul alb ca un Sfântul Nicolae, când intra în sală se făcea liniște ca-ntr-o lumină de genuni născătoare. Nu avea nimic din meșteșugul regizat al oratorilor, cu ridicări împrevizibile în decibeli și brațe și rămânerea lor în suspensie teatrală. Avea o îmbrăcăminte modestă, dar curată. Din geantă scotea cursul dactilografiat, pe care n'am înțeles niciodată de ce îl aducea cu el. Poate că așa cerea Departamentul Cultelor. Prea mult nu-l folosea. Citea câteva rânduri apoi își scotea ochelarii și începea să mediteze. Incepea să curgă domol ca un râu susurând printre pietre, ca un fremăt al Duhului Sfânt peste pădurile sufletelor noastre. Ne ridicam după cuvintele în această învățare de zbor până unde puteam, apoi intuind neputința noastră cobora din nou la noi reluând ideea până prindeam gustul de genune înaltă. Incepea de la noțiuni simple. De exemplu cuvântul. Omul este om prin cuvânt pentru că este chip și asemănare al Cuvântului. Este o ființă dialogică. Ca să fie înțeles își exprimă gândul prin cuvânt. Acesta nu e numai o sonoritate, ci exprimă pe om pentru celălalt om, jertfa cerând să fie acceptată de celălalt. La rândul lui cel ce a primit cuvântul îi întoarce darul unui alt cuvânt, unul pe altul îmbogățindu-se prin dăruirea reciprocă, darul nesărăcind pe dătător ci dimpotrivă. În fiecare cuvânt este un sens care se realizează prin receptarea lui. În felul aceasta fiecare om este un cuvânt al lui Dumnezeu-Cuvântul.

La rândul ei întreaga creație se oferă omului într-un mod cuvântător, toate lucrurile având o rațiune a lor sunt un fel de cuvinte ce ni le pune la dispoziție natura înconjurătoare ca pe o Biblie cosmică. Omul ca trup nu poate trăi fără dialogul natural cu natura, iar la rândul ei natura nu are nici un sens decât numai în om și prin om. Toată creația converge spre om, iar restaurarea lui ca om întinat de păcatul originar a fost făcută de Cuvântul întrupat ca om adevărat și Dumnezeu adevărat.

Ca poet și ucenic al cuvântului mă simțeam luat de mâna Părintelui și introdus în altarele Cuvântului. Primul volum de poezii "De unde începe omul" este jurnalul lutului meu încă zbuciumându-se în palmele olarului făuritor de frumuseți. Pe la sfârșitul anului mi se întorceau albinele în știubeie curățate cu răbdare de praf, paianjeni și disperare. Devenisem la rândul meu un cuvânt.

Inrudit în gândire cu Nae Ionescu și Nichifor Crainic, Părintele Stăniloae ne învăța despre "Biserica țărănilor", adâncimile ortodoxiei neamului nostru. Mulți dintre poezii și scriitorii de vârsta mea își amintesc de întâlnirile cu cel care ne-a adus Filocalia în limba lui Eminescu și piscurile de cugetare ortodoxă, care aveau loc pe Calea Moșilor sau apartamentul Doamnei Lidia Ionescu Stăniloae. În cuvântul românesc Stăniloae descoperea un destin al neamului nostru, acela de îndumnezeire a lui în care Savaot se apropia de noi ca în icoanele de lemn, bun și iertător, iar țărănul român își exprima noțiunea de transcendent prin Dumnezeu-Drăguțul, un diminutiv majestos de alintare a persoanei iubite, Persoana care a dat istoriei noastre "miracolul" supraviețuirii noastre neînțeles de istorici.

Folclorul românesc este o tindă a raiului cu Dumnezeu prezent pretutindeni. Cine este păstorul din "Miorița" decât o imagine a Păstorului care transformă moartea în nunta Fiului de Impărat? Cine este Manole, ziditorul bisericii, decât forma românească a lui Emanuel?

Spre deosebire de Apusul scolastic, Stăniloae vedea în ortodoxismul românesc un specific al modului de îndumnezeire prin participarea la împărtășirea Duhului Sfânt prin înduhovnicire. Dacă despre Karl Barth se spunea ca și-a scris sistemul teologic având în minte pe Mozart, Stăniloae și-a scris Dogmatica având în suflet pe Enescu, Grigorescu și

Brâncuși. De multe ori ne vorbea despre gânditorii moderni și perspectiva lor ce ne-o ofereau care era de nuanță panteistă. Porneam discuția despre arta și muzica modernă și ajungeam la arianism, monofizism, maniheism și bogomili. Venea vorba de Camus, Sartre, Cioran și toți ciracii lui Nietzsche care au dus omul pe culmile disperării și descopeream un nou origenism cu toată gama lui de la castrare la sinucidere. Dar când vorbea de scrierile Sf. Maxim Mărturisitorul i se umpleau ochii de bucurie și fața i se lumina ca un cireș înflorit. Omul a fost creat trup și suflet pentru ca prin suflet să se îndumnezeiască, iar sufletul să lumineze prin trup întreaga creație. Istoria numai prin întruparea Cuvântului are sens. La fel întreaga creație. "Cel ce a dus la existență toată firea cu înțelepciunea, scrie Sf. Maxim, și a sădit în chip ascuns în fiecare dintre ființele raționale rațiunea ca ca primă putere a cunoașterii Sale, ne-a dat și nouă, umiliților oameni, ca un Stăpân preadarnic, după fire, în chip natural darul rațiunii, ca să putem cunoaște cu ușurință modurile împlinirii dorului." În căutarea istorică a celui care ne-a dăruit acest dor ne rotim cu acest dor în jurul adevărului îndumnezeindu-ne depășind spațiul, pentru că dispar marginile, și timpul prin gustarea din veșnicie. Omul crește prin îndumnezeire fără a se pierde ca persoană și fără a se amesteca sau dispărea în esența divină. O minunată imagine ca ilustrare ne-o oferea Stăniloae prin spirala turnurilor mănăstirii Curtea de Argeș, icoană a înduhovnicirii, a dorului care nu se închide în cerc, ci mereu devine nou în proaspete căutări ca o spirală care nu este nici cerc, nici linie dreaptă.

Părintele Stăniloae a fost într-adevăr Părinte. După doi ani de zile la doctorat, lucrând sub supravegherea lui, am reușit nu numai să-mi liniștesc și limpezesc fântânile duhului ci să-mi regăsesc puritatea credinței, așa cum a fost a părinților și a părinților părinților mei. Li datorez punțile mele ființiale spre Dumnezeu.

Ca profesor a iubit și a fost iubit de ucenicii lui. Datorită recomandării lui Consiliul Mondial al Bisericilor din Geneva mi-a acordat o bursa de trei ani pentru continuarea studiilor de doctorat la Chicago și apoi la Princeton.

La 10 ani de la trecerea la cele veșnice și 100 de ani de la naștere aprind din inimă

o făclie pe altar: "Doamne, odihnește întru lumina cea neînserată a feții Tale pe adormitul robul lui Dumnezeu, Dumitru - Părintele nostru Stăniloae! Amin."

Kitchener, Ontario, Canada
Pr. Dr. Dumitru Ichim